

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 28-05-2020 r.

Adam Bodnar

IV.7021.157.2020.MK

Pan Michał Dworczyk
Szef Kancelarii Prezesa
Rady Ministrów
/eKPRM/SkrytkaESP

Wielce Szanowny Panie Ministrze!

Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej zwracają się do mnie z pytaniami i prośbą o pomoc w specyficznej sytuacji prawnej i faktycznej. Jako Rzecznik Praw Obywatelskich nie widzę możliwości udzielenia im pomocy; wydaje się jednak, że sytuacja opisana we wnioskach mogłaby stanowić podstawę działań legislacyjnych Rady Ministrów.

Dlatego też, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r., poz. 627) **zwracam się do Pana Ministra z wnioskiem o podjęcie prac legislacyjnych**, z uwagi na to, że opisana sytuacja dotyczy kwestii regulowanych w niedawnym rozporządzeniu Rady Ministrów z 16 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r., poz. 878).

Poniżej pozwolę sobie nakreślić pokrótce sytuację obywatela, którego dwie córki mieszkają wraz z matką na terytorium Słowacji. Ma on orzeczone kontakty z dziećmi, w tym wakacyjny pobyt dzieci w Polsce. Zgodnie z wyrokiem sądu rodzinnego ma ustalone spotkania z dziećmi w pierwszy i trzeci weekend miesiąca oraz inne wyznaczone terminy. Od wybuchu epidemii koronawirusa i zamknięcia granic nie widział się z dziećmi. Nie może bowiem sobie pozwolić na ciągle przebywanie na kwarantannie, a z tym wiązałyby

się wizyty u dzieci w ww. terminach. Również wakacyjny pobyt dzieci u ojca wiązać się będzie z obowiązkiem spędzenia pierwszych dwóch tygodni wakacji w kwarantannie.

Niestety, jak wynika z treści rozporządzenia Rady Ministrów z 16 maja 2020 r., wyjątki od obowiązku kwarantanny podczas powrotu na terytorium RP, przewidziane w tym rozporządzeniu, **nie obejmują sytuacji transgranicznych kontaktów z dziećmi, orzeczonych prawomocnym orzeczeniem sądu lub ugodą**. Wyjątek od obowiązkowej kwarantanny (§ 2 ust. 2 rozporządzenia) przy przekraczaniu granicy państwowej stanowiącej granicę wewnętrzną UE przewidziany został natomiast, na mocy § 3 ust. 3 rozporządzenia, dla uczniów i studentów pobierających naukę w Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwie sąsiadującym i ich opiekunów, którzy przekraczają granicę wraz z uczniami i studentami w celu umożliwienia tej nauki; dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwie sąsiadującym i ich opiekunów, którzy przekraczają granicę wraz z dziećmi w celu ich objęcia tym wychowaniem.

Podkreślenia wymaga, że również niedawno, 15 maja 2020 r. Główny Inspektorat Sanitarny Republiki Słowacji wydał Zarządzenie w sprawie stanu zagrożenia zdrowia publicznego Nr OLP/3992/2020. Jak wynika z komunikatu na stronie internetowej polskiego rządu (<https://www.gov.pl/web/slowacja/zasady-kwarantanny-dla-osob-wjezdzajacych-na-terytorium-republiki-slowackiej>), zasad transgranicznej kwarantanny nie stosuje się w Słowacji między innymi do takiej kategorii osób: „osoby wjeżdżające na terytorium RS w celu realizacji prawomocnego orzeczenia sądu w sprawie sprawowania naprzemiennej opieki nad dziećmi ew. prawa do kontaktu z małoletnim dzieckiem. Osoby te są obowiązane podczas wjazdu na terytorium RS do okazania prawomocnego orzeczenia sądu lub ugody rodziców w sprawie uregulowania kontaktów z dziećmi oraz do zawiadomienia Ministerstwa Pracy, Spraw Socjalnych i Rodziny RS (Centrum ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci i Młodzieży) o zamiarze wjazdu na terytorium RS z wyżej wymienionego powodu”. Teoretycznie zatem istnieje możliwość, by obywatel RP udał się na terytorium Republiki Słowacji celem odbycia kontaktu z dziećmi – jednak powrót z nimi do Polski, celem realizacji na przykład kontaktu wakacyjnego w ojczyźnie ojca, wiąże się nadal z kwarantanną.

Podobnie wygląda sytuacja innego wnioskodawcy, którego córka na stałe mieszka w Szwecji. Epidemia COVID-19 spowodowała, że – jak pisze ten ojciec dziecka – „z powodu ograniczeń nie doszedł do skutku zaplanowany na kwiecień, tygodniowy przylot córki do Polski. Zrezygnować musiałem także z wyjazdu majowego, który miał być dla córki niespodzianką. Miałem w planach pojawić się na jej prezentacji, będącej formą ukończenia szkoły. 12 czerwca kończy się w Szwecji rok szkolny, chciałbym udać się do Szwecji po córkę, wziąć udział w zakończeniu roku szkolnego, rozdaniu dyplomów

ukończenia szkoły i przyjechać z córką do Polski. Przyjazd taki na chwilę obecną wiązałby się niestety z obowiązkową 14-dniową kwarantanną dla córki, dla mnie, oraz dla wszystkich domowników”.

Ponadto, co istotne, z wniosku nadesłanego do Biura Rzecznika wynika, że **nie udało się uzyskać odpowiedzi we wskazanych kwestiach od szeregu urzędów**: piszący zwracał się z prośbą do Głównego Inspektoratu Sanitarnego, WSSE w Łodzi oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Z Głównego Inspektoratu Sanitarnego otrzymał odpowiedź, że „ze względu na zaangażowane wszystkich posiadanych sił i środków w działanie związane z walką z epidemią koronawirusa SARS-Cov-2 podjęliśmy decyzję o nieudzielaniu indywidualnych odpowiedzi na Państwa pytania”. Od WSSE i MSWiA niestety nie otrzymał żadnej odpowiedzi. Nie powiodły się także próby uzyskania jakiegokolwiek informacji telefonicznie.

Uprzejmie proszę Pana Ministra o zbadanie niniejszej sprawy i podjęcie kroków legislacyjnych, mających na celu rozwiązanie opisanego problemu.

Jak można wywnioskować z treści rozporządzenia Rady Ministrów z 16 maja 2020 r., istnieje możliwość regulacji sytuacji wyjątkowych – sytuacja opisana w piśmie wydaje się być właśnie taką **sytuacją wyjątkową, zasługującą na włączenie w katalog wyjątków od zasady kwarantanny przy przekraczaniu granicy państwowej stanowiącej granicę wewnętrzną UE**. Przy tym, w mojej ocenie, dla rozwiązania opisanego problemu nie jest wystarczająca możliwość zastosowania § 3 ust. 5 rozporządzenia, zgodnie z którym państwowy inspektor sanitarny właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu, w których ma być obowiązkowa kwarantanna, lub inny upoważniony przez Głównego Inspektora Sanitarnego państwowy inspektor sanitarny, w uzasadnionych przypadkach, decyduje o skróceniu lub zwolnieniu z obowiązku jej odbycia. Po pierwsze, ma ono zastosowanie następcze, tzn. wtedy, gdy co do zasady powstał już obowiązek odbycia kwarantanny. Po drugie, decyzja inspektora sanitarnego ma w tym wypadku charakter uznaniowy, zatem decydując się na wyjazd do (lub po) dzieci, obywatel nie ma pewności, czy nastąpi zwolnienie z obowiązku odbycia kwarantanny. Po trzecie, można zakładać, że sama procedura uzyskania zwolnienia jest długotrwała, co rodzi obawy o jej zakończenie przed upływem obowiązku odbycia kwarantanny. Po czwarte, jak wynika z opisanego powyżej przypadku, możliwość ta może okazać się iluzoryczna – pomimo zwrócenia się do GIS oraz Sanepidu obywatel nie uzyskał pomocy, informacji ani zwolnienia z obowiązku przejścia kwarantanny.

Będę zobowiązany za pilne poinformowanie o stanowisku Pana Ministra w przedstawionej kwestii oraz o ewentualnie podejmowanych działaniach legislacyjnych bądź innego rodzaju.

Z wyrazami szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/